

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

Az alapvető jogok biztosának

JELENTÉSE

az AJB-1227/2025. számú ügyben
életkezdési támogatás kifizetésével összefüggésben

Előadó: dr. Tóth Krisztina

Érintett szervek: Magyar Államkincstár
Nemzetgazdasági Minisztérium

2025.

**Az alapvető jogok biztosának
Jelentése
az AJB-1227/2025. számú ügyben**

A vizsgálat megindítása

A panaszos az életkezdési támogatás kifizetését érintő ügyében fordult a hivatalomhoz. Sérelmezte, hogy az életkezdési letéti számlán lévő összeg kifizetése a 18. életévének betöltését követően a Magyar Államkincstár (a továbbiakban: Kincstár) részéről – külföldi lakcímére hivatkozva – nem történt meg.

Tekintettel arra, hogy a panasz alapján felmerült a jogállamiság elvéből levezethető jogbiztonság követelményével, a tisztességes hatósági eljáráshoz való joggal összefüggő visszasság gyanúja, ezért az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Ajbt.) 20. § (1) bekezdése alapján vizsgálatot indítottam.

A tényállás tisztázása, illetve a panasz körülményeinek megalapozott megismerésre érdekében Hivatalom megkereste az ügyben eljáró Kincstárilletékes főosztályát, és tájékoztatást kért a panaszolt ügyre vonatkozóan.

Az érintett alapvető jogok

- a jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelménye: „*Magyarország független, demokratikus jogállam.*” (Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés);
- a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog: „*Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék.*” (Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés).

Alkalmazott jogforrások

- Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény);
- az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Ajbt.);
- a fiatalok életkezdési támogatásáról szóló 2005. évi CLXXIV. törvény (a továbbiakban: Fétám. tv.);
- a fiatalok életkezdési támogatásának kiterjesztésével kapcsolatos törvénymódosításokról szóló 2017. évi CXCI. törvény (a továbbiakban: Fétám. mód. tv.);
- a Magyar Államkincstárról szóló 310/2017. (X. 31.) Korm. rendelet.

A megállapított tényállás

1. A panaszos beadványa

A panaszos beadványában előadta, hogy 18. életévének betöltését követően kezdeményezte a Kincstárnál az életkezdési támogatás kifizetését. Az ehhez szükséges nyomtatványt és iratmácsolatokat 2024. november 8-án megküldte a Kincstárnak. Ezt követően több alkalommal érdeklődött az ügye állásáról, amelyre azt a választ kapta, hogy külföldi lakcíme miatt állásfoglalást kértek az ügyében, de egyéb információt nem kapott, illetve az életkezdési támogatás kiutalása a beadvány hivatalomhoz történő benyújtásáig nem történt meg.

2. A Magyar Államkincstár válasza

A beadványban leírtak alapján Hivatalom tájékoztatást kért a Kincstár kérdésben illetékes Családtámogatási és Egészségbiztosítási Főosztályának vezetőjétől a sérelmezettekkel összefüggésben, így a panaszos ügyében folytatott eljárásokról, illetve az életkezdési támogatás kifizetését akadályozó tényezőkről.

A tájékoztatás szerint a Fétám. tv. 2006. január 1-jén lépett hatályba, amely szerint a 2005. december 31. napja után született belföldi gyermeket a 18. életévének betöltése napján ezen törvény alapján életkezdési támogatás illeti meg. Ez azt jelenti, hogy 2024. év volt az első év, amikor a fiatal felnőtt 18. életévének betöltésére tekintettel élhetett a törvényben rögzített igényével, és kérhette az életkezdési letéti számlán szereplő összeg kifizetését.

A panaszos 2024. október 16-án töltötte be a 18. életévét, és 2024. november 8-án postára adott kérelmében jelezte igényét az életkezdési letéti számlán lévő összeg kifizetésére. A kérelemhez mellékelte a személyazonosító igazolványának, valamint a lakcímet igazoló hatósági igazolványának a másolatát. Ez utóbbi hatósági igazolvány tartalma szerint a panaszos külföldi lakcímmel rendelkezett.

A válaszban foglaltak szerint ez utóbbi tény a kérelem teljesíthetősége tekintetében jogszabály-értelmezési problémát, és a kérelem elbírálása vonatkozásában bizonytalanságot vetett fel. A jogszabályban továbbá a kifizetésre vonatkozóan nincsenek részletes szabályok, valamint a 2018. évben bevezetett módosításra is tekintettel a jogszabályi koherencia hiányát észlelték.

A jogszabály-értelmezési problémát a Kincstár a következőképp összegezte: A Fétám. tv. 2. § 2. és 3. pontjában meghatározott fogalmakból kiindulva a fiatal felnőtt, aki részére kifizetést lehet teljesíteni – kivéve a 2017. június 30-a után született és 2018. január 1-jétől a jogszabály hatálya alá került személyi kört – olyan személy lehet, aki Magyarország területén élő magyar állampolgár. Ennek igazolására a Kincstár álláspontja szerint a magyar hatóság által kiállított személyazonosításra alkalmas fényképes igazolvány, illetve a magyar lakcímet tartalmazó hatósági igazolvány szolgálhat alapul. Álláspontjuk szerint azonban ennek némileg ellentmond a Fétám. tv. 7. § (12) bekezdése és az abban megjelölt 5. § (13) bekezdés g) pontja, amely szerint a gyermek külföldre távozása esetén ugyan az adóazonosító passzívává válik, de az nem eredményezi a számla megszüntetését, és erre vonatkozóan adatszolgáltatásról a Start-számlával rendelkező gyermek számlavezetőjét sem kell értesíteni. A válasz kitért továbbá arra, hogy amennyiben a fentiekben túl azt is figyelembe vesszük, hogy a 2017. június 30. napja után született külföldi gyermekek is bekerültek a jogszabály személyi hatálya alá 2018. január 1-jétől, a fiatal felnőtt és a belföldi gyermek fogalmából kiinduló értelmezés túl szigorúnak tűnhet, illetve ugyanazon jogszabály két rendelkezése egymásnak ellentmondó végkövetkeztetésre ad alapot.

Mivel a panaszos kérelme nem volt egyedi eset, illetve az egy kérelmezőre jutó kifizetendő átlagösszeg megközelíti a 150 ezer forintot, ezért a Kincstár azt látta megoldásnak, ha a szakmai irányításért felelős minisztérium álláspontját is beszerzik a kérdésben, ezért 2024. november 14-én a Pénzügyminisztérium illetékes főosztályához fordultak.

A panaszos 2024. december 9-én, 2025. január 7-én és 2025. január 25-én érdeklődött az ügye állásáról. Tekintettel arra, hogy a Pénzügyminisztérium, illetve 2025. január 1-jétől a Nemzetgazdasági Minisztérium részéről válasz nem érkezett, így a Kincstár mindhárom esetben arról tájékoztatta a panaszost, hogy mivel a becsatolt lakcímkártyáján külföldi cím szerepel, ezért az ilyen esetek kifizetésére vonatkozóan állásfoglalást kértek a Nemzetgazdasági Minisztériumtól, ezért a panaszos türelmét kérték.

A Kincstár 2025. március 20-án kapta meg a Nemzetgazdasági Minisztérium válaszát a felvetett témában. Ezt követően – a megküldött álláspontra figyelemmel – a panaszos kérelmét elbírálták és kiutalták a részére a letéti számlán nyilvántartott összeget.

A Nemzetgazdasági Minisztérium Pénzügyi Szabályozási Főosztálya a Kincstárnak megküldött válaszában kifejtette, hogy a Fétám. mód. tv. általános indokolása szerint az

életkezdési támogatás és a Start-számla nyitás lehetőségét a nem Magyarországon élő magyar gyermekekre is ki kívánja terjeszteni. A Fétám. tv. 1. § (1) bekezdésének módosítása kibővíti az életkezdési támogatásra jogosultak körét a 2017. június 30. napja után született külföldi gyermekekkel. A törvénymódosítás alapján életkezdési támogatás a 2017. június 30. napja után született külföldi gyermekeknek jár. A Fétám. tv. további rendelkezéseinek módosítása ugyanakkor többségében már nem tartalmazza a 2017. június 30. napja után születettekre történő korlátozást, így a külföldi gyermek definícióját tartalmazó 2. § 3a. pont a) alpontja sem. Továbbá hivatkozik arra, hogy a 2017. évi törvénymódosítás 9. §-ának indokolása szerint: „Korábban passziválásra kerültek a külföldre költözött gyermekek számlái. A Fétám. tv. erre vonatkozó rendelkezései jelen törvénnyel módosulnak, így például törlésre kerül a külföldre település idejére korábban érvényben lévő korlátozás és a jövőben ekkor is aktívak maradnak a számlák és befizetés is jóváírható rajtuk.” A Fétám. tv. 2017. évi módosításának indokolása¹ szerint: „Tekintettel arra, hogy a törvény elfogadásával a külföldre településkor nem, helyette a magyar állampolgárságról való lemondáskor kerül passziválásra a Start-számla, a kamatfizetések szabályainál is átvezetésre kellett ennek kerülnie.” ... „A Fétám. tv. 7. § (8) bekezdés b) pontjában rögzítésre kerül, hogy Magyarországon lakcímmel nem rendelkező jogosult esetében a kifizetés kizárólag átutalással történhet.” Mindezek alapján a Nemzetgazdasági Minisztérium Pénzügyi Szabályozási Főosztályának szakmai álláspontja szerint a magyar állampolgárság igazolása feltétele az életkezdési támogatás kifizethetőségének, a magyarországi lakcímmel történő rendelkezés azonban nem. Tájékoztatott arról is a Kincstár, hogy a Fétám. tv. 2. § 2. pontjában a fiatal felnőtt fogalmának pontosítását, a 3a. ponttal történő kiegészítését kezdeményezni fogják a törvény soron következő módosítása során.

A vizsgálat megállapításai

I. A hatáskör tekintetében

A feladat- és hatáskörömet, valamint ennek ellátásához szükséges vizsgálati jogosultságaimat az Ajbt. határozza meg. Az Ajbt. 18. § (1) bekezdése szerint az alapvető jogok biztosához bárki fordulhat, ha megítélése szerint a hatóság tevékenysége vagy mulasztása a beadványt tevő személy alapvető jogát sérti vagy annak közvetlen veszélyével jár, feltéve, hogy a rendelkezésre álló közigazgatási jogorvoslati lehetőségeket – ide nem értve a közigazgatási pert – már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

A Magyar Államkincstár az államháztartásért felelős miniszter irányítása alá tartozó, központi hivatalként működő központi költségvetési szerv. Tekintettel arra, hogy a Magyar Államkincstár az Ajbt. 18. § (1) bekezdés a) pontja szerint közigazgatási szervként hatóságnak minősül, így tevékenysége vizsgálatára a hatásköröm kiterjed.

Az Ajbt. 37. §-a szerint, ha az alapvető jogok biztos álláspontja szerint a visszasság valamely jogszabály vagy közjogi szervezetszabályozó eszköz felesleges, nem egyértelmű vagy nem megfelelő rendelkezésére, illetve az adott kérdés jogi szabályozásának hiányára vagy hiányosságára vezethető vissza, a visszasság jövőbeni elkerülése érdekében javasolhatja a jogalkotásra vagy a közjogi szervezetszabályozó eszköz kiadására jogosult szervnél jogszabály vagy közjogi szervezetszabályozó eszköz módosítását, hatályon kívül helyezését vagy kiadását, illetve a jogszabály előkészítőjénél jogszabály előkészítését. A megkeresett szerv állásfoglalásáról, illetve esetleges intézkedéséről hatvan napon belül értesíti az alapvető jogok biztosát.

A hivatkozott rendelkezések szerint az alapvető jogok biztosának fő feladata a hozzá forduló panaszosok alapjogait érintő visszasságok megállapítása, azok orvoslása érdekében intézkedés kezdeményezése. E fő feladatán túlmenően az alapvető jogok biztos eljárása során

¹ Fétám. mód. tv. 10. § indokolása

vizsgálja, hogy a hatósági jogalkalmazás vagy az alapjául szolgáló jogszabályok alapjoggal összefüggő visszasságot eredményeznek-e. Az ombudsmani gyakorlat eddig is világossá tette, hogy az alapvető jogok biztosa számára egy adott jogi szabályozás alapjogi vonatkozású vizsgálatára, valamint a jogszabályok hiányosságával, tartalmi hibáival, avagy a hatósági jogalkalmazással összefüggő intézkedések megfogalmazására az Ajbt. lehetőséget teremt. A preventív alapjogvédelemre hangsúlyt helyező ombudsmani gyakorlat alapján az alapvető jogok biztosa mandátuma keretei között marad akkor, ha az alapjogi vonatkozású vizsgálatához nélkülözhetetlen módon, a konkrét jogsérelmek és ezen alapuló panaszok hatékony megelőzése érdekében áttekinti a releváns jogi szabályozást, feltérképezi és jelzi a szabályozást kibocsátó, illetve előkészítő szervek irányába a normaszöveggel kapcsolatban felmerülő alapjogi, alkotmányossági aggályokat.

II. Az érintett alapvető jogok tekintetében

Az alapvető jogok biztosa egy adott társadalmi probléma mögött álló összefüggésrendszer feltárása során autonóm, objektív és neutrális módon, kizárólag alapjogi érvek felsorakoztatásával és összevetésével tesz eleget mandátumának. Az ombudsmani intézmény megalakulása óta az ombudsman következetesen, zsinórmértékként támaszkodott az Alkotmánybíróság alapvető jogállami garanciákkal és az alapjogok tartalmával kapcsolatos elvi megállapításaira, valamint – az ombudsmani jogvédelem speciális vonásainak megfelelően – alkalmazta az alapjog-korlátozás alkotmányosságát megítélni hivatott alapjogi teszteket.

1. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerint *Magyarország független, demokratikus jogállam*. Az Alkotmánybíróság több határozatában rámutatott, hogy a jogállam nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. Az Alkotmánybíróság a 30/2012. (VI. 27.) AB határozatában kimondta, hogy az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése és az Alkotmány 2. § (1) bekezdése azonosan deklarálja a jogállami klauzulát, tehát az eddig kialakított alkotmánybírósági gyakorlat továbbra is relevánsnak tekintendő. Az Alkotmánybíróság szerint a jogbiztonság az állam kötelességévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is *világosak, egyértelműek*, működésüket tekintve *kiszámíthatóak* és *előreláthatóak* legyenek a norma címzettjei számára. Az irányadó alkotmánybírósági tézis szerint a jogállamiság elvéből folyó követelmény a közhatalom, a közigazgatás törvény alá rendeltsége: a közhatalommal rendelkező szervek a *jog által megállapított működési rendben, a polgárok számára megismerhető és kiszámítható módon szabályozott korlátok között* fejtik ki tevékenységüket.

2. Az Alaptörvény XXIV. cikke kinyilvánítja a *tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot*. Az Alaptörvény XXIV. cikkének (1) bekezdése szerint ugyanis mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. Az Alkotmánybíróság a 72/1995. (XII. 15.) AB határozatban kifejtette, hogy a közigazgatási eljárásban az ügyintézési határidők betartásának garanciális jelentősége van. Az ügyfél közigazgatási határozathozatalra vonatkozó joga nem tehető függővé attól, hogy a közigazgatási szerv milyen időpontban hajlandó dönteni a hatáskörébe utalt ügyben. A közigazgatásnak ugyanis alkotmányos kötelessége, hogy a hatáskörébe utalt ügyben, az erre megszabott idő alatt érdemi döntést hozzon. A közigazgatási eljárás nem nélkülözheti a kötelező ügyintézési határidőket. Az 5/2017. (III. 10.) AB határozatban foglaltak szerint a hatósági eljárás méltányosságának, illetve tisztességének alapvető feltétele, hogy a közigazgatási hatóságok a rájuk irányadó jogszabályi határidőket betartsák.

III. Az ügy érdeme tekintetében

Az életkezdési támogatásra vonatkozó szabályokat a Fétám. tv. tartalmazza. Az életkezdési támogatás a törvényben meghatározott feltételekkel megillet minden 2005.

december 31. napja után született belföldi gyermeket, valamint a támogatotti kör bővítésével² minden 2017. június 30. napja után született külföldi gyermeket.³ A jogszabály alapján a fenti feltételeknek megfelelő gyermek javára a költségvetés meghatározott összeget helyez el a Kincstárban a gyermek nevére megnyitott kincstári számlán, az ún. életkezdési letéti számlán. Az összeg a szülő döntése alapján hitelintézetnél vagy befektetési szolgáltatónál megnyitott Start-számlára helyezhető, a törvényben rögzített formában befektethető és befizetésekkel növelhető.

Az életkezdési letéti számlán lévő összeg kifizetését a fiatal felnőtt – a számla megszüntetésével – a 18. életéve betöltése napjától, de legkorábban a Start-számla megnyitását követő harmadik év elteltétől kérheti, és legkésőbb a 23. életévének beöltése napjáig terjesztheti elő erre vonatkozó kérelmét.⁴ A Fétám. tv. 2024. december 21-től hatályos 5. § (19a) bekezdése szerint a kiutaló Kincstár az életkezdési letéti számlán lévő összeget a fiatal felnőtt, illetve az örökös vagy örökösök kérelmére a megjelölt folyószámlára, vagy kifizetési utalványon utalja ki. Magyarországi lakcímmel nem rendelkező jogosult részére a kiutaló kizárólag folyószámlára történő átutalással teljesíti a kifizetést.

A Fétám. tv. 7. § (8) bekezdése rendelkezik arról, hogy a kiutaló az életkezdési támogatást a fiatal felnőtt kérelmére 8 napon belül fizeti ki a kérelemben megjelölt módon, a magyarországi lakcímmel nem rendelkező jogosult esetében kizárólag átutalással fizeti ki.⁵

A panaszos 2024. október 16-án töltötte be a 18. életévét, és a 2024. november 8-án kelt kérelmében jelezte igényét az életkezdési letéti számlán lévő összeg kifizetésére, Start-számlával nem rendelkezett. A panaszos a kérelméhez a személyazonosító igazolványának, valamint a lakcímet igazoló hatósági igazolványának másolatát mellékelte, amely szerint külföldi lakcímmel rendelkezett.

A Kincstár a külföldi lakcím miatt a kérelem elbírálhatósága kapcsán felmerült jogértelmezési problémával a szakmai irányításért felelős minisztériumhoz fordult 2024. november 14-én, álláspontja szerint a kérelmet a szakmai iránymutatást tartalmazó válasz ismeretében lehetett elbírálni. Több alkalommal – 2025. január 6-án, majd 2025. január 30-án és 2025. február 11-én – kérte a Kincstár az illetékes minisztériumtól a kérdés megválaszolását, amely végül 2025. március 19-i keltezéssel érkezett a Kincstárhoz. A panaszost eközben érdeklődésére több alkalommal arról tájékoztatták, hogy mivel a becsatolt lakcímkártyáján

² Fétám. tv. 2018. január 1-jétől hatályos módosítása alapján

³ Fétám. tv. 2. § 3. pont: belföldi gyermek: Magyarország területén élő magyar állampolgár a 18. életévének betöltése napjáig.

Fétám. tv. 2. § 3a. pont: külföldi gyermek: Magyarország területén kívül élő

a) a hazai anyakönyvezés végzésére kijelölt anyakönyvi szerv által anyakönyvezett magyar állampolgár 18. életévének betöltése napjáig,

b) olyan nem magyar állampolgárságú személy a 18. életéve betöltésének napjáig, aki a szomszédos államokban élő magyarokról szóló törvény alapján kiadott „Magyar igazolvánnyal” rendelkezik, feltéve, hogy a lakóhelye szerinti szomszédos állam joga szerint a magyar állampolgárság felvétele a lakóhelye szerinti szomszédos állam állampolgárságától való megfosztással jár.

⁴ Fétám. tv. 5. § (18)-(19) bekezdés

⁵ Fétám. tv. – a panaszos kérelme benyújtásakor hatályos – 7. § (8) bekezdése: Az életkezdési támogatást, illetőleg a gyermek halála esetén az örököszt megillető összeget a fiatal felnőtt, illetőleg az örökös kérelmére

a) a kiutaló – kivéve a (9) bekezdésben szabályozott esetet – a támogatásnak a 7. § (1) bekezdés b) pontja szerinti jóváírását követő 8 munkanapon belül a kérelemben megjelölt módon kifizeti;

b) a számlavezető – kivéve a (10) bekezdésben szabályozott esetet – a támogatásnak a 6. § (5) bekezdése szerinti kiutalását követő 8 munkanapon belül készpénzben vagy a kérelemben megjelölt folyószámlára utalással, a magyarországi lakcímmel nem rendelkező jogosult esetében kizárólag átutalással fizeti ki.

Fétám. tv. 2024. december 21-től hatályos 7. § (8) bekezdése: Az életkezdési támogatást, illetőleg a gyermek halála esetén az örököszt megillető összeget a fiatal felnőtt, illetőleg az örökös kérelmére

a) a kiutaló – kivéve a (9) bekezdésben szabályozott esetet – a kérelem kézhezvételétől számított 8 munkanapon belül a kérelemben megjelölt módon folyószámlára utalással vagy kifizetési utalványon postai úton fizeti ki;

b) a számlavezető – kivéve a (10) bekezdésben szabályozott esetet – a támogatásnak a 6. § (5) bekezdése szerinti kiutalását követő 8 munkanapon belül készpénzben vagy a kérelemben megjelölt folyószámlára utalással, a magyarországi lakcímmel nem rendelkező jogosult esetében kizárólag átutalással fizeti ki.

külföldi lakcím szerepel, ezért az ilyen esetek tekintetében a kifizetésre vonatkozóan állásfoglalás kérés van folyamatban az illetékes minisztériumnál, annak beérkezéséig türelmét kérték.

A panaszos kérelme alapján a Kincstár – a Nemzetgazdasági Minisztérium álláspontjának megérkezését követően – 2025. március 20-án teljesítette a kifizetést a panaszos részére.

A kifizetés akadályaként megjelölt jogszabály-értelmezési probléma akként merült fel, hogy a Fétám. tv. 5. § (18) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az életkezdési letéti számlán nyilvántartott követelés kifizetését a fiatal felnőtt kérheti. A fiatal felnőtt fogalmát a Fétám. tv. 2. § 2. pontja határozza meg, amely – vizsgálatom megindításakor hatályos fogalommeghatározása – szerint fiatal felnőtt: a 18. életévének betöltése napját követően a 3. pontban említett személy. A 3. pontban a jogszabály a belföldi gyermekekre utal, amely szerint belföldi gyermek: Magyarország területén élő magyar állampolgár a 18. életévének betöltése napjáig. A Kincstár tehát abból indult ki, hogy a fiatal felnőtt, akinek a részére kifizetést lehet teljesíteni – és nem a 2017. június 30-a után született személyi kör – olyan személy lehet, aki Magyarország területén élő magyar állampolgár, és ennek igazolására a magyar hatóság által kiállított személyazonosító igazolvány, illetve a magyar lakcímet tartalmazó hatósági igazolvány szolgálhat. A Kincstár által kifejtettek szerint ennek ellent mond a Fétám. tv. 7. § (12) bekezdése és az abban megjelölt 5. § (13) bekezdés g) pont, amely szerint a gyermek külföldre távozása esetén ugyan az adóazonosító passzívvá válik, de az nem eredményezi a számla megszüntetését, és erre vonatkozóan adatszolgáltatásról a Start-számlával rendelkező gyermek számlavezetőjét sem kell értesíteni.⁶

A panaszos magyar lakcímmel nem rendelkezett, így a Kincstár álláspontja szerint nem teljesült a kifizetés azon jogszabályi feltétele, hogy a Magyarország területén élő fiatal felnőtt jogosult a támogatás kifizetésére. A Kincstártól rendelkezésre álló információk szerint a panaszos ügye nem számított egyedi esetnek, mivel a Kincstár több esetben tapasztalta, hogy a kérelem mellé nem csatolnak, illetve nem tudnak csatolni az érintettek magyar hatóság által kiállított személyazonosításra alkalmas okmányt, csak más állam által kiállított személyazonosító igazolványt, vagy a magyarországi lakcím igazolása nem történik meg, mert lakcímkártyát nem tud csatolni a kérelmező, vagy ha csatol, azon lakcímként „külföldi cím” szerepel, és emellett az adóhatóságtól nem érkezik olyan adatszolgáltatás, amely szerint az érintett adóazonosító passzív lenne, ami azzal a következménnyel járna, hogy a számlát le kell zárni.

Fentiek miatt azzal a kérdéssel fordult a Kincstár a Pénzügyminisztériumhoz, majd a jogutód Nemzetgazdasági Minisztériumhoz, hogy ha a kifizetés iránt kérelmet benyújtók nem tudnak csatolni magyar hatóság által kiállított személyi okmányt és/vagy nem rendelkeznek nyilvántartott magyarországi lakcímmel, akkor részükre az életkezdési letéti számlán lévő egyenleg a szabályozás értelmében kifizethető-e, illetve van-e arra jogalkotói szándék, hogy emiatt a jogszabályban szereplő fiatal felnőtt fogalmát módosítsák.

Az ezzel kapcsolatos minisztériumi állásfoglalás abból indult ki, hogy a Fétám. tv. 2018. január 1-jével hatályos módosításával bővült a jogosult kör a 2017. június 30. napja után született nem Magyarországon élő magyar gyermekekkel. A Fétám. tv. 1. § (1) bekezdésének módosítása szerint a törvény alapján meghatározott feltételekkel a 2005. december 31. napja után született belföldi gyermekeket és a 2017. június 30. napja után született külföldi gyermekeket önálló életkezdéséhez életkezdési támogatás illeti meg. A Nemzetgazdasági Minisztérium állásfoglalásában foglaltak szerint életkezdési támogatás jár tehát a 2017. június 30. napja után

⁶ Fétám. tv. 7. § (12) bekezdés: A kiutaló a gyermek adóazonosító jelének az 5. § (13) bekezdés g) pontja szerinti passzívvá válásának vagy a jogosultság bármely egyéb okból történő megszűnésének napját követő 365 napon belül a számlát lezárja.

Fétám. tv. 5. § (13) bekezdés g) pont: A kiutaló a Start-számlával rendelkező gyermek adóazonosító jelének az e) pontban meghatározottak szerinti és a gyermek külföldre távozásán kívüli okból történő passzívvá válásáról az (1), (6) és (8) bekezdés alapján kapott adatokat 5 munkanapon belül továbbítja a számlavezetőhöz

született külföldi gyermekeknek is, a Fétám. tv. további rendelkezéseinek módosítása ugyanakkor többségében nem tartalmazza a 2017. június 30. napja után születettekre történő korlátozást, így a külföldi gyermek definícióját tartalmazó Fétám. tv. 2. § 3a. pont a) alpontja sem. A Fétám. tv. 2. § 3a. pontjában foglalt fogalommeghatározása szerint a külföldi gyermek: Magyarország területén kívül élő a) a hazai anyakönyvezés végzésére kijelölt anyakönyvi szerv által anyakönyvezett magyar állampolgár 18. életének betöltése napjáig, b) olyan nem magyar állampolgárságú személy a 18. életévé betöltésének napjáig, aki a szomszédos államokban élő magyarokról szóló törvény alapján kiadott „Magyar igazolvánnyal” rendelkezik, feltéve, hogy a lakóhelye szerinti szomszédos állam joga szerint a magyar állampolgárság felvétele a lakóhelye szerinti szomszédos állam állampolgárságától való megfosztással jár (a 3. és a 3a. pont a továbbiakban együtt: gyermek).

A Nemzetgazdasági Minisztérium válaszában utalt a Fétám. mód. tv. 9. §-ának indoklására, amely szerint: „Korábban passzíválásra kerültek a külföldre költözött gyermekek számlái. A Fétám. tv. erre vonatkozó rendelkezései jelen törvénnyel módosulnak, így például törlésre kerül a külföldre település idejére korábban érvényben lévő korlátozás és a jövőben ekkor is aktívak maradnak a számlák és befizetés is jóváírható rajtuk.” Utalt továbbá a Fétám. mód. tv. 10. §-ának indoklására: „Tekintettel arra, hogy a törvény elfogadásával a külföldre településkor nem, helyette a magyar állampolgárságról való lemondáskor kerül passzíválásra a Start-számla, a kamatfizetések szabályainál is átvezetésre kellett ennek kerülnie. (...) A Fétám. tv. 7. § (8) bekezdés b) pontjában rögzítésre kerül, hogy Magyarországon lakcímmel nem rendelkező jogosult esetében a kifizetés kizárólag átutalással történhet.”

Mindezek alapján a Nemzetgazdasági Minisztérium szakmai álláspontja szerint a magyar állampolgárság igazolása feltétele az életkezdési támogatás kifizetésének, a magyarországi lakcímmel való rendelkezés azonban nem. Tájékoztatásuk szerint a Fétám. tv. 2. § 2. pontja szerinti fiatal felnőtt fogalmának pontosítását fogják kezdeményezni a jogszabály soron következő módosítása során.

Amint arra fentebb utaltam az Alkotmánybíróság több határozatában rámutatott, hogy a jogállam nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. A jogbiztonság az állam – elsősorban a jogalkotó – kötelességévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára. A jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 2. § (1) bekezdése szerint a jogszabálynak a címzettek számára egyértelműen értelmezhető szabályozási tartalommal kell rendelkeznie.

Mindebből következően a Fétám. tv. szabályozása nem felelt meg maradéktalanul ennek a követelménynek, tekintettel arra, hogy a jogszabály végrehajtása során a jogalkalmazó szerv számára sem volt egyértelmű – a támogatásra jogosult fiatal felnőtt jogszabályi fogalmából kiindulva –, hogy a külföldi lakcímmel rendelkező fiatal felnőtt számára – aki nem a jogszabály 2018. január 1-jétől hatályos módosítása során került a támogatotti körbe – teljesíthető-e az életkezdési támogatás kifizetése.

Az Alkotmánybíróság gyakorlata rámutatott arra is, hogy a közigazgatási eljárásban az ügyintézési határidők betartásának garanciális jelentősége van, a hatósági eljárás méltányosságának, illetve tisztességének alapvető feltétele, hogy a közigazgatási hatóságok a rájuk irányadó jogszabályi határidőket betartsák.

A jogszabályértelmezési probléma miatt a Kincstár a szakmai irányító minisztériumhoz fordult, így a megkeresés és az állásfoglalás beérkezése közötti időtartamban az életkezdési támogatás kifizetése nem történt meg. A jogszabályértelmezési kérdés tisztázása miatt a Kincstár a jogszabályban megállapított 8 napos határidőhöz képest jelentős késedelemmel tudott döntést hozni a panaszos ügyében.

Mindezek alapján megállapítható, hogy fentiek szerint a kérelem elbírálásakor hatályos jogi szabályozás egyértelműségének hiányossága a jogállamiság elvéből levezethető jogbiztonság követelményével összefüggésben visszasság felmerülésének veszélyét hordozta magában, valamint a panaszos egyedi ügyében a jogszabályértelmezési probléma miatti

elhúzódo eljárás a panaszos tisztességes hatósági eljáráshoz való jogával összefüggő visszásságot okozott.

A Nemzetgazdasági Minisztérium arról tájékoztatta a Kincstárt, hogy kezdeményezi a Fétám. tv. fiatal felnőtt fogalmának olyan módosítását, amely alapján a jogszabályt alkalmazóknak egyértelműen megállapítható külföldi lakcímmel rendelkező jogosult részére is az életkezdesi támogatás kifizetése.

Vizsgálatom során a jogalkotó módosította a Fétám. tv. fiatal felnőtt fogalmának meghatározását.⁷ E szerint a Fétám. tv. 2. § 2. pontjában meghatározott fiatal felnőtt fogalma 2025. július 1-jétől a következőképp módosult: fiatal felnőtt a 18. életévének betöltése napját követően a 3. és 3a. pontban említett személy. A módosítás tehát kiegészítette a fiatal felnőtt fogalmát a 2. § 3a. pontjában meghatározott külföldi gyermek fogalmával, amellyel egyértelműsítette, hogy a támogatás kifizethető a nem Magyarország területén élő jogosult fiatal felnőtt részére.

Tekintettel arra, hogy a vizsgálatom során a külföldi lakcímmel rendelkező jogosult részére történő kifizetésre vonatkozó jogszabályi rendelkezés egyértelműsítése a Fétám. tv. 2025. július 1-jétől hatályos módosításával megtörtént, továbbá a panaszos kérelmét a Kincstár elbírálta, és kiutalták részére a letéti számlán nyilvántartott összeget, ezért ombudsmani intézkedést nem teszek.

Budapest, 2025. az elektronikus dátumbélyegző szerint

Dr. Kozma Ákos

⁷ Magyarország versenyképességének javítása érdekében egyes törvények módosításáról szóló 2025. évi LXVII. törvény 67. §